

FRIEDRICH DÜRRENMATT: FIZIKI

Levo: Fiziki, slika Friedricha Dürrenmatta; desno: Friedrich Dürrenmatt

Fiziki so groteskna komedija, švicarja Friedricha Dürrenmatta. Napisani so bili leta 1961 in premierno uprizorjeni 21. februarja 1962 v Zürichu. V delu nas avtor opozarja na nevarnosti napredka in znanosti. Je kratka dvodejanka in se v celoti dogaja v Švicarskem sanatoriju za psihične bolnike. Je tudi eno njegovih najboljših del.

Predstavitev avtorja:

Friedrich Josef Dürrenmatt (rojen: 5. januar 1921 v Konolfingen-u, umrl: 14. decembra 1990 v Neuenburgu) je bil Švicarski pisatelj, dramatik in slikar. V mladosti ni bil preveč dober učenec, kasneje je celo dejal, da je bilo to njegovo najslabše življenjsko obdobje.

Nekaj drugih del:

Titus Andronicus.

Labirint

Meteor

Predor

Kratka obnova:

V središču te dvodejanke, so trije fiziki: Albert Einstein, Sir Isaac Newton in Johann William Möbius. Medtem ko sta Einstein in Newton samo človeka, ki se pretvarjata, da sta fizika, je Möbius v sanatoriju odkril revolucionarna spoznanja na področju gravitacije. Ta spoznanja pa bi v napačnih rokah lahko uničila cel svet. Möbius zato, da bi ga imeli za norega in da se ne bi nobeden polastil odkritij trdi, da se mu prikazuje Kralj Salomon. Newton in Einstein sta v resnici tajna agenta, ki simbolično pripadata vsak svojemu bloku, saj je bila drama napisana med hladno vojno. Vsak fizik umori bolniško sestro, tisto ki mu je bila najbolj blizu, saj so vsaka za svojega varovanca odkrile, da mogoče v resnici niso norci. Ko prispe policija Möbius uniči formule, direktorica sanatorija in glavna doktorica Mathilda von Zahnd pa jih tik pred tem skopira. Policija zaradi umorov zahteva moške paznike in tako so na koncu vsi trije fiziki ujetniki sanatorija. Preobrat je povsem nepričakovan in zgodba zaradi preobrata postane zelo zanimiva.

Prvo dejanje:

Začne se z umorom sestre, policijski inšpektor pride v sanatorij, kjer najdejo umorjeno medicinsko sestro, ki jo je umoril psihični bolnik, ki se pretvarja, da je Einstein. Policija zaradi varnosti zahteva, da moški pazniki zamenjajo ženske, zaradi varnosti.

Drugo dejanje:

Začne se z istim prizorom kot prvo, z umorjeno sestro, ampak vse je obrnjeno, začne se zunaj, namesto sester pa imamo moške paznike, ki so zamenjali ženske, zaradi varnosti. Konča se z ujetništvom vseh treh.

Ozadje dela: Robert Jungk je leta 1956 napisal knjigo Svetlejše kot tisoč sonc, ki je imela za motiv usodo jedrskih znanstvenikov. Dürrenmatt je leta 1957 napisal kritiko in v Fizike zliil še ostale svoje misli. Vloga direktorja sanatorija bi morala biti moška, ampak jo je Dürrenmatt priredil, saj je oboževal igralko Thereso Giehse.

Predstavitev oseb:

Johann William Möbius je 40 letni fizik, ki je odkril veliko odmevnih stvari. Ker se zaveda posledic, ki bi jih lahko povzročila njegova odkritja, se izdaja za norega. Govori, da mu njegove izume razodeva Kralj Salomon. Kako se Möbius žrtvuje za človeštvo vidimo, ko se sreča z bivšo ženo in otroci, ko znori in ko ubije svojo najljubšo sestro Moniko. Vse samo za to, da ne bi prišel na prostost. Obenem pa ne ve, da doktorica von Zahnd na skrivaj kopira vse njegove dokumente.

Herbert George Beutler, Newton. Njegovo resnično ime je Alec Jasper Kilton. Kasneje se izkaže, da ni bolan in da je zahodni agent, ki naj bi vohunil za Möbiusom. Mogel se je naučiti nemško in se delati motenega. Prepričati hoče Möbiusa, da bi se pridružil silam njegove države in mu tudi obljubi Nobelovo nagrado.

Ernst Heinrich Ernesti, Einstein. Njegovo ime je Joseph Eisler. Je tretji fizik. Tudi on je v resnici agent in je predstavnik vzhoda. Tudi on je imel nalogo, prepričati Möbiusa, da bi delal za njegovo državo. Motenega se je delal s tem, da je igral na gosli in se izdajal za Einsteina.

Doktorica Mathilda von Zahnd je 55 letna psihiatrinja. Je lastnica bolnice in zadnja predstavnica vplivne in bogate aristokratske dinastije. Na začetku je prijazna psihiatrinja, kasneje pa izvemo, da je Möbiusu kradla njegove spise in na koncu predstavlja nepričakovano tretjo stran in ima vse niti v svojih rokah.

Richard Voss je izkušen policijski inšpektor. V prvem dejanju hoče kaznovati storilce, v drugem pa je pomirjen, saj ženske zamenjajo moški. Rad ima alkohol in cigarete.

Filozofija knjige je, da en človek ne more vplivati na družbo. Najbolj zanimivi so groteskni prizori. Drugo dejanje je podobno prvemu, imamo umor, inšpektorja, le nekatere stvari so ravno nasprotno (ženske – moški, pazniki).

Druge osebe:

MARTA BOLL, glavna sestra

MONIKA STETTLER, bolniška sestra

UWE SIEVERS, glavni strežnik

McARTHUR, strežnik

MURILLO, strežnik

MISIJONAR ROSE

GOSPA MISIJONARJEVA LINA ROSE

ADOLF-FRIEDRICH, otrok Line in Möbiusa

WILFRED-KASPAR, otrok Line in Möbiusa

JOERG-LUKAS, otrok Line in Möbiusa

SODNI ZDRAVNIK

GUHL, policist

BLOCHER, policist